

ZAMON VA MAKONNI BIRLASHTIRUVCHI BETAKROR RASSOM IJODIGA NAZAR

Ergasheva Robiya Avaz qizi

*Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti
San'atshunoslik va muzeyshunoslik fakulteti “Muzey predmetlari ekspertizasi,
konservatsiya va ta'mirlash” guruh 2-bosqich talabasi*

Annotatsiya: Ushbu Maqola orqali yurtimizning buyuk darg'alaridan biri bo'lmish san'atga, ma'daniyatning rivojlanishiga o'zining cheksiz hissasini qo'shgan O'zbekiston Xalq rassomi hisoblanmish Javlon Umarbekovning hayoti va ijodi, yaratgan asarlarining mazmun-mohiyati yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: san'at, hayot, tasvir, janr, inson, buyuk, zamonaviy rassom, mehnat, O'zbekiston, tarix, ma'daniyat.

Javlon Umarbekov – O'zbekiston zamonaviy tasviriy san'atining yetakchi vakillaridan biri bo'lib, uning ijodi milliy va jahon san'atining o'ziga xos sintezidir. Uning asarlari betakror uslub, ramziy ma'no va badiiy ekspressiya bilan ajralib turadi. Rassom o'z ijodida milliy qadriyatlarni zamonaviy san'at tendensiyalari bilan uyg'unlashtirgan. Javlon Umarbekov... U inson haqlarida so'zlar ekanmiz avval bolaliklaridan eslashni boshlasak ayni muddao menimcha. Javlon Umarbekov Yusupovich 1946-yil yozning jazirama kunlarining birida 17-iyul sanasida Toshkent shahrida tug'ilgan. Oradan yillar o'tgach qalbida san'atga bo'lgan qiziqish ila 1961-1966 yillarda P. Benkov nomidagi Respublika rassomlik bilim yurtida tahsil olgan. Uning ijodiy faoliyati davomida milliy madaniyat, tarix, an'analar va zamonaviy san'at oqimlari uyg'unlashgan ko'plab asarlar yaratdi. Rassom asosan grafika, rangtasvir va monumental san'at sohalarida ijod qilgan. Keyinchalik Javlon Umarbekov o'z ishini yanada ustasi bo'lib, mukammallik sari qadam bosib, 1966-1972 – yillarda Moskvadagi Butunittifoq Davlat kinomatografiya institutida o'qiydi¹. 1972-1973 yillar Navoiy nomidagi Adabiyot muzeyida bosh rassom sifatida faoliyat olib, boradi. Oradan yillar o'tgach esa 1974-76 yillarda Toshkent san'at institutida pedagog bo'lib faoliyat olib, boradi. 1976-yildan O'zbekiston rassomlar uyushmasi boshqaruvi a'zosi. 1984-87-yillarda esa raisi lavozimlarida faoliyat yuritgan. Bilamizki, har bir rassomni o'z yo'nalishi, uslubi bo'ladi, albatta, uslubsiz rassom huddiki o'z yo'lini topa olmagan insonga o'hshaydi. Javlon Umarbekov Yusupovich ijodi haqida so'zlar ekanmiz, u insonning serqirra yo'nalishda ijod qilganlarini alohida e'tirof etmasak bo'lmaydi. Ayniqsa, mavzularni rang barangligi, bir-birini takrorlamas tarzda turli mavzularda

¹ O'zbekiston milliy ensiklopediyasi (2000-2005)
https://uz.m.wikipedia.org/wiki/O%CA%BBzbekiston_milliy_ensiklopediyasi

ijod qilganlari tahsinga loyiqdir. Shuningdek, ularning ijodlarini o'ziga hosligi ham shundadir aslida. Javlon Umarbekov faoliyati uslubiy rang-barangligi bilan ham diqqatga sazovor desak mubolag'a bo'lmaydi.

Ilk ijodi realistik san'at an'analari asosida ijtimoiy fikrlarni ifodalashdan asta Sharq, eng avvalo O'rta Osiyo miniatyura san'ati an'ana va uslubini Yevropa realistik san'at an'analari bilan uyg'unlashtirishga, hissiy kechinmalarini erkin ifodalashga o'ta bordi. Ya'ni inson hissiyotlarini aniq va gozal tarzda o'z asarlarida ko'rsatib, berishga harakat qiladi. Va albatta, buni uddasidan chiqqan buyuk rassomimiz. Shuningdek jahon tasviriy san'atidagi uslub va izlanishlar hamda o'zbek tasviriy san'atida sodir bo'lgan plastik izlanishlar uning asarlarida o'ziga xos yechimni belgilashda sezilarli o'rin egallaydi. Umarbekovning ijodi ko'pincha bolalik xotiralari va xalqning kollektiv xotirasi bilan bog'liq bo'lib, bu uning asarlarida yaqqol aks etadi. Masalan, bunga misol qilib ayatadigan bo'lsak, 1968 yilda u “Husayn Boyqaro va Alisher Navoiy yoshligi” asarini yaratgan. 1972-yilda Toshkent bilimlar uyida navbatdagi respublika ko'rgazmasida Javlon Umarbekovning “Mening do'stim” kartinasi taqdim etilganida, yosh iste'dodli rassom qandaydir o'zgacha, o'ziga xos ijodiy chehra bilan maydonga chiqqani, birorta mashhur ustani eslatmasligi ma'lum bo'ldi. Umarbekovning turli uslublarni idrok eta olish qobiliyati 1970—80-yillardagi rasmining ko'p vektorliligini belgilab berdi. Rassom Sharq va G'arb manbalarini jadal o'zlashtirgan holda, o'zi keng, talqin qiluvchi, doimiy ta'sirlarga ochiq estetik tizim sifatida tushunadigan an'analarning istiqbolli sinteziga o'tdi. U o'zining dastlabki asarlarida qadimgi rus ikonasi, Sharq miniatyurasi, Ajanta rasmiga tayanishdan boshlagan, so'ngra Jazoir landshaftlarida monumental uslubning lakonizmiga o'tgan. Jahon merosining buyukligi, uning ma'naviy ildizlariga daxldorlik g'oyasi J.Umarbekovning “Men odamman” va “Homo Sapiens” monumental kartinalarida ochib berilgan. O'tmish va hozirgi zamon daholari obrazlari aks ettirilgan kompozitsiyalar majoziy tushunchaga kiritilgan, uni boyitib, ochib beruvchi madaniy-tarixiy assotsiatsiyalarga boy. Rassom “Tutilish” (1978) dan boshlab, “Zilzilya”, “Saman bozori” asarlarida, “Uchar aravalar” (1984) triptixi, “Mis idishlar sotuvchisi”, “Do'ppilar sotuvchisi” (1988) asarlarida rassom o'zining “ko'rinishini ochib berish” tamoyilini ishlab chiqishga kirishgani tobora ayon bo'ldi. U figuralar va narsalarning kesilgan, kubistik shakllarida yangi, hech qanday ishonchli, rasmiy mantiqni o'zida mujassamlashtira boshladi. Ular nafaqat stilistik izlanishlar sifatida paydo bo'ldi, balki o'z tajribalarining haqiqatini ifodalash, yangi haqiqatlarni izlash uchun hayotga olib keldi. Yuqorida tilga olingan asarlarning monoton quyuq ranglanishi fonida temperamental deformatsiyalar bilan rassomning o'z davri haqidagi mulohazalari, 1980-yillar oxiridagi ijtimoiy falokatlarning tashvishli kutishlari va oldindan ko'rishlari o'rtasida inkor etib bo'lmaydigan bog'liqlik bor. Rassomning ko'p qahramonlari yog'ochdan yoki kartondan o'yilgan figuralarga o'xshaydi, ularning imo-ishoralari o'ta jo'shqin, farqlash qiyin bo'lgan yuzlari esa bir

xil va niqobga o'xshaydi. Hamma narsa to'plangan, bir vaqtning o'zida shakllar, bo'shliqlar almashinuvida va rassomning “Uchar aravalar” triptixida to'plangan. Yuqorida tilga olingan asarlardagi semantik aloqalar va obrazli aks-sadolar ahamiyatlidir, lekin kubizm stilistikasi ortida ushbu modernistik oqimning falsafiy va mazmunli mazmunini qayd etish zarur. Ular nafaqat “to'g'ri” nuqtai nazarni rad etish va uning doimiy o'zgarishini tan olish, balki ularning ma'nosi shundaki, go'yo “ideal oyna” bo'laklarga bo'linib, atrofdagi dunyoning barqarorligini inkor etadi. Rassomning bu izlanishlari 1990-yillarda uning rasmda davom etdi. Umarbekovning 20-asr tajribasini o'zlashtirib, boshdan kechirish qobiliyati bor edi. Shunchalik kuchliki, ular rassomning o'z dunyoqarashining organik qismiga aylandi. 1990-yillarda O'zbekistonning mustaqillikka erishishi munosabati bilan tarixiy, ijtimoiy va madaniy o'zgarishlar sharoitida yangi badiiy-plastik g'oyalar shakllanmoqda. Ijodiy kamolot davriga kirgan J.Umarbekov ijodida ham yangi bosqich boshlandi. O'zining shaxsiy afzalliklaridan voz kechmasdan, rassom o'z tajribasini qayta ko'rib chiqadi va tushunadi: har safar o'z kashfiyotlarini yangilari uchun qurbon qiladi; U eng kutilmagan izlanishlarga olib keladigan erkinlik tuyg'usini oladi va bozorlardagi bolalik xotiralari, uzoq hikoyalar, afsonalar, turli taassurotlar va eskizlar osongina yangi tasvirlarning rang-barang qatoriga bo'g'in bo'ladigan asarlar yaratadi².

“Yangi manzara” Ushbu asar 1977 yilda yaratilgan bo'lib, unda sanoat muhiti va mehnat jarayoni tasvirlangan. Rasmda katta quvurlar, zavod inshootlari va ishchilar faoliyati aks etgan bo'lib, bu sanoat taraqqiyoti va inson mehnatini ulug'laydi. Bu rasm Javlon Umarbekovning uslubiga xos bo'lib, industrializm va mehnat mavzusini o'z ichiga olgan. Old planda muhandis yoki loyiha ustida ishlayotgan kishilar ko'rinadi. Ular chizma yoki rejaga diqqat bilan qarashmoqda, bu esa ishlab chiqarish jarayonining muhimligini ta'kidlaydi. Fondagi fabrikada “HUTA” so'zi yozilgan, bu zavod yoki metallurgiya bilan bog'liq bo'lishi mumkin. Rasmda sariq, to'q qizil va yashil ranglar ustunlik qiladi, bu esa sanoat olamining haroratli va dinamik muhitini his qilishga yordam beradi. Kubizm va futurizm uslublari seziladi – shakllar burchakli va dinamik, perspektiva esa deformatsiyalangan. Shuni alohida takidlashimiz lozimki diqqat markazi old plandagi ishchilar bo'lsa-da, butun makon harakat va energetika bilan to'ldirilgan. Rasm sanoat taraqqiyotini, inson mehnatini ulug'lashni aks ettiradi, muhandislar Asarda uch ayol tasvirlangan, ular musiqaga mahliyo bo'lgan holda, ichki hissiyotlarini ifodalamoqda. va ishchilar – ilm-fan va mehnatning uyg'unligini ifodalaydi. Javlon Umarbekov ko'pincha o'z ishlarida ijtimoiy va texnologik mavzularni birlashtirib, harakat va rivojlanishni ifodalagan. Ushbu rasm ham shu ruhda chizilgan bo'lib, sanoatning muhimligini ta'kidlash bilan birga, uning san'at orqali go'zalligini ko'rsatadi.

² Jadid.uz Jadid” adabiy, ilmiy-ma’rifiy va ijtimoiy haftalik gazetasi Javlon Umarbekov [Katalog], T., 1996.

Javlon Umarbekov tomonidan 1975-yilda chizilgan “Zamon” asari. Rasmda eski shahar yoki qishloq ko‘chasi tasvirlangan. Uyingizlarning ba’zilari qulab tushgan yoki ta’mirtalab. Yo‘l loy va suv bilan qoplangan bo‘lib, uning shakllari to‘lqinsimon ifodalangan. Bu vaqt o‘tishi va o‘zgarish ramzi sifatida qaralishi mumkin. Ko‘k rangli bulutlar osmonni egallagan bo‘lib, ularning qalinligi va ko‘lankasi rasmga dramatik ruh bag‘ishlaydi. Asarda qora fondan foydalanilgan, bu esa binolar, yo‘l va bulutlarni yanada yaqqol ifodalashga yordam bergan. Oq konturlar va jilo ranglar rasmga grafik, deyarli gravür uslubidagi ko‘rinish beradi. Oltin, kulrang va oq ranglar tekstura hosil qilib, binolarning eski va vayron bo‘lish holatini ta’kidlaydi. Rasm nomi – “Zamon” – vaqtning o‘tishi, o‘zgarish va eskirgan hayot tarzini aks ettirishi mumkin. Binolarning qiyshaygan va nuraganligi o‘zgarishlarni, zamon ta’sirini ko‘rsatadi. Bulutlar esa dramatik kayfiyatni kuchaytirib, o‘tkinchi hayot va o‘zgaruvchan dunyoni eslatib turadi. Umuman olganda, “Zamon” asari o‘tkinchilik va vaqtning ta’siri haqida falsafiy fikr uyg‘otadigan ijodiy ish bo‘lib, unda eski shahar muhitining estetikasiga urg‘u berilgan.

“Choyxona Kush-Tutda” (2009) – ushbu asar Javlon Umarbekovning modernistik va grafik ekspressionizm uslubida ishlagan asarlaridan biri hisoblanadi. Asarda ranglarning hissiy va ekspressiv qo‘llanilishi kuzatiladi. Issiq va yorqin to‘q sariq, qizil, sariq ranglar kuzgi muhitni yanada jonlantiradi. Chizgilarning keskinligi va dinamikligi tabiat va muhitning harakatini ifodalaydi. Asarda kuz faslidagi choyxona manzarasi tasvirlangan. Asosiy diqqat markazida choyxona joylashgan bo‘lib, uning atrofida odamlar ko‘rinadi. Ularning aniq chizilmaganligi rasmdagi umumiy atmosfera va harakatni his qilishga yordam beradi. Oldingi planda esa hovuz aks etgan bo‘lib, undagi suv sathi atrof muhitning aksini aks ettiradi. Javlon Umarbekov o‘ziga xos grafik uslubda ishlaydi. U chiziqlarni dinamik shaklda qo‘llash orqali choyxona atrofidagi tabiatning harakatini va tabiiy muhitni jonlantiradi. Daraxtlar shoxlari egri-bugri chizilgan bo‘lib, ular kuzning shamolli kunlarini eslatadi. Choyxona – Sharq madaniyatida muhim ijtimoiy joy bo‘lib, bu rasm ham do‘stlik, suhbat va dam olish an‘analarini aks ettiradi. Daraxtlarning sarg‘aygan barglari vaqtning o‘tishini, tabiatning o‘zgarishini ifoda etsa, suvdagi akslar hayotning o‘tkinchiligi va go‘zalligini anglatadi. Asarda grafik san’atga xos bo‘lgan aniq kontur chiziqlar mavjud. Daraxtlar va binolar shakllari keskin chizilgan. Detallarning stilizatsiyasi va joylashtirilishi dekorativ san’at uslubiga yaqin. Bu uslub O‘zbekiston tasviriy san’atida ko‘p uchraydi. Javlon Umarbekov bu asarda ekspressionizm, grafik san’at va dekorativ uslubni uyg‘unlashtirib, sharqona an’anaviy muhitni zamonaviy uslubda aks ettirgan.

“Поэма двух сердец” (Ikki yurak qasida) – 2020 Bu asar grafik san’at va kubizm elementlarini o‘z ichiga olgan modernistik va ekspressionistik chizmadir. Unda an’anaviy sharqona obrazlar zamonaviy tasviriy san’at uslubi bilan

uyg'unlashgan. Asarda uch ayol tasvirlangan, ular musiqaga mahliyo bo'lgan holda, ichki hissiyotlarini ifodalamoqda. Markazda arfa chalib o'tirgan ayol kompozitsiyaning asosiy markazi bo'lib, u asarga musiqaviy va ritmik harakat olib kiradi. Ayollarning yuz ifodalari va imo-ishoralari ular o'rtasidagi ruhiy bog'liqlikni ifodalaydi. Ingichka, dinamik chiziqlar tasvirni nafis va havodor qiladi. Figuralarning chiziqlari bir-biriga tutashib ketgan bo'lib, bu mujassamlanish (sintez) g'oyasini beradi, ya'ni inson va san'at o'rtasidagi birlashuv aks ettirilgan. Ayollarning yuzlari va tanalarining shakllari deformatsiyalangan va bir-biriga uyg'un ravishda joylashtirilgan. Bu kubizm uslubining ta'sirini ko'rsatadi. Har bir ayol turli burchaklardan ko'rsatilgan, bu esa Pablo Pikasso va Jorj Brak kubizmidagi ko'p qirrali tasvir uslubiga yaqinlashadi. Ayollar an'anaviy o'zbek yoki sharqona kiyimlarda tasvirlangan, bu esa milliy ruhni ifodalaydi. Musiqa va ayollar obrazlari orqali ma'naviyat, uyg'unlik va muhabbat mavzusi yuksak badiiy uslubda yoritilgan. Bu asar grafik ekspressionizm va kubizm uyg'unligida ishlangan bo'lib, inson va san'at o'rtasidagi hissiy bog'liqlikni yuksak badiiy shaklda aks ettiradi. San'atkor harakat, musiqiy ritm va tuyg'ularni chiziqlar orqali ifodalashga muvaffaq bo'lgan.

“Хивинский дворик” (Xiva hovlisi) – 1987 Bu asar grafik tasvir (rassomlikning qalam yoki siyoh bilan ishlangan turi) janrida yaratilgan bo'lib, realistik va impressionistik elementlar mujassamlangan. Unda detallar aniq tasvirlangan bo'lsa-da, umumiy taassurot erkin va tabiiy. Rasm Xivaning eski hovlilaridan birini aks ettiradi. Old planda daraxt va arava tasvirlangan, ular eski uy bilan birgalikda asarning vizual markazini tashkil qiladi. Chap tomonda echki (yoki eshak) tasvirlangan bo'lib, bu Xiva va boshqa qadimiy shaharlarning hayot tarziga xos detaldir. Orqa planda esa hovli devorlari, archa tomlar va pastak eshiklar tasvirlangan. Chizmadagi chiziqlar harakatni his qilish imkonini beradi: daraxt tanasi va shoxlari erkin ishlangan, arava ham chiziqlar yordamida tabiiy shaklda tasvirlangan. Yorug'lik va soya kontrasti orqali chuqurlik yaratilgan. Mayda detallar aniq ishlangan, bu esa tomoshabinga asar atmosferasini to'liq his qilish imkonini beradi. Rasm orqali Xiva hovlilarining o'ziga xosligi va o'sha davrdagi hayot tarzi ifodalangan. Arava va eshak/qo'y – o'tmish an'analari, qadimiy turmush tarzining ramzi sifatida berilgan. Hovlining ichida bir odam siluetini ko'rish mumkin, bu esa asarga inson omilini qo'shadi va rasmni jonlantiradi. “Xiva hovlisi” – o'zbek grafik san'atining yorqin namunasi bo'lib, unda tarixiy muhit, milliy an'alar va oddiy insonlarning turmush tarzi aks ettirilgan. Javlon Umarbekov ushbu chizmasi orqali o'tgan davr ruhini jonlantirgan va o'ziga xos grafika uslubida uni badiiy ifodalagan.

“Слепые” (Ko'rlar) – 2020 Bu asar chiziqli grafik san'at janrida ishlangan bo'lib, minimal chiziqlar bilan harakat va emotsiyani ifodalashga qaratilgan. Ushbu texnika orqali muallif sodda tasvir orqali chuqur falsafiy ma'nolarni yetkazishga intilgan. Rasmda qo'llari havoga ko'tarilgan bir guruh odamlar tasvirlangan. Ularning

yuzlari aniq chizilmagan, ammo harakatlari orqali ichki holatlarini his qilish mumkin. Ko‘zlari bog‘langan yoki yopilgan – bu ularning ko‘r ekanligini anglatadi. Shaxslar bir-biriga bog‘langan, bu ularning jamoaviy harakat qilayotganini bildiradi. Rasm uzluksiz chiziqlar uslubida ishlangan, ya’ni shakllar bir-biri bilan uzilmay bog‘langan. Harakat ifodalari muhim – tasvirlangan shaxslar go‘yoki yo‘nalish topishga harakat qilmoqda. Chiziqlarning murakkabligi va qisman bir-biriga o‘ralashib ketgani noaniqlik va adashuv hissini beradi. “Ko‘rlar” ramziy ma’noga ega: Bu insonlarning o‘z yo‘lini topa olmayotganini yoki jamiyatdagi ko‘r-ko‘rona ergashishni anglatishi mumkin. Ko‘r odamlar harakatda – ular nimagadir intilmoqda, ammo aniq maqsadlari yo‘qdek. Bu asar insoniyatning hayotdagi adashuvlari, ko‘r-ko‘rona ergashish yoki taqdir oldidagi ojizligi haqida falsafiy mulohaza uyg‘otadi. Javlon Umarbekovning “Ko‘rlar” asari nafaqat chiroyli grafika namunasi, balki insoniyatning falsafiy qiyofasini aks ettiruvchi kuchli san’at asari hamdir. Rassom chiziqlar vositasida hayotiy ramzlar yaratib, tomoshabinni chuqur fikrlashga undaydi.

Javlon Umarbekovning asarlari quyidagi jihatlari bilan ajralib turadi:

Chiziqli grafik uslub – Uning ko‘plab asarlari uzluksiz chiziqlar yordamida chizilgan bo‘lib, harakat va ifodaning kuchliligini aks ettiradi. Milliy va modern san’at uyg‘unligi – Rassomning asarlarida O‘zbekiston an‘analari, xalq san’ati elementlari va modernist uslubning uyg‘unligi yaqqol ko‘rinadi. Ramziy va falsafiy mazmun – Ko‘plab kartinalarida insoniyatning ma’naviy qidirishlari, hayot falsafasi va zamonaviy dunyo muammolari aks etgan. Umarbekovning ijodi o‘zbek tasviriy san’atining yangi bosqichga chiqishiga katta hissa qo‘shdi. Uning san’atga bo‘lgan yondashuvi milliy san’atimizni jahon miqyosida tanitdi. U ijodiy faoliyati davomida ko‘plab xalqaro ko‘rgazmalar, biennallarda qatnashib, O‘zbekiston san’atini dunyoga namoyish qildi.

Javlon Umarbekov o‘zining ijodiy faoliyati davomida bir qancha yuksak unvon va mukofotlarga sazovor bo‘lgan. U O‘zbekiston tasviriy san’atining yirik namoyandalardan biri sifatida quyidagi unvonlarga ega:

O‘zbekiston xalq rassomi – Bu unvon mamlakat san’ati va madaniyatiga katta hissa qo‘shgan ijodkorlarga beriladi.

O‘zbekiston Badiiy akademiyasining akademigi – Rassomning san’at sohasidagi ilmiy va amaliy yutuqlari e’tirof etilgan.

“Do‘stlik” ordeni – O‘zbekiston madaniy merosini boyitish va xalqaro miqyosda targ‘ib qilishdagi xizmatlari uchun taqdim etilgan.

Ko‘plab xalqaro san’at festivallari va ko‘rgazmalarning faxriy ishtirokchisi – U o‘z asarlari bilan nafaqat O‘zbekistonda, balki chet elda ham tanilgan.

Javlon Umarbekovning shaxsiy hayotlari haqida so‘zlar ekanmiz, shuni aytishimiz lozimki, ularning eng yaqin do‘stlari yani bolalikdan birga katta bo‘lgan va ijod yo‘lida ham birga yonbosh bo‘lgan inson bu yana bir buyuk rassomlarimizdan

Baxodir Jalolov hisoblanadilar. Ularning do‘stligi san’atga bo‘lgan umumiy muhabbat, ijodiy izlanishlar va o‘zbek madaniyatiga bo‘lgan sadoqat bilan mustahkamlangan. Bahodir Jalolov va Javlon Umarbekov san’atda bir-biriga yaqin qarashlarga ega bo‘lib, milliy ruhni zamonaviy uslub bilan uyg‘unlashtirishga intilganlar. Ular ijodiy jarayonda bir-birini qo‘llab-quvvatlagan, fikr almashgan va ilhom olgan. Ikkalasi ham o‘zbek tasviriy san’atida yangi yo‘nalishlar yaratishga harakat qilib, o‘zbek milliy an‘analari va xalq hayotini asarlarida aks ettirishga intilgan. Javlon Umarbekov va Bahodir Jalolov san’atda innovatsiyalar qilishdan cho‘chimagan ijodkorlar bo‘lib, ular do‘stona suhbatlar va bahslar orqali bir-birining ijodiy kamolotiga hissa qo‘shgan. Bu do‘stlik nafaqat shaxsiy munosabatlar, balki butun o‘zbek san’atining rivojiga ta’sir ko‘rsatgan.

Javlon Umarbekovning ijodi milliy san’atimiz rivojiga qo‘shgan katta hissasi tufayli O‘zbekiston madaniyati tarixida muhim o‘rin tutadi. Javlon Umarbekov o‘zbek san’atining noyob vakili bo‘lib, uning asarlari milliy o‘ziga xoslik va modernizm uyg‘unligining yorqin namunasi hisoblanadi. Uning ijodi san’at ixlosmandlari va tadqiqotchilar uchun bebaho boylik bo‘lib, kelajak avlod rassomlari uchun katta ilhom manbai bo‘lib qoladi. San’at bu aslida bir olam. Ushbu olamni har kim ham tushuna olmaydi va unda yashay olmaydi. San’at bir mo‘jiza demakdir. Har bir san’at asari yani tasvirlar bir olam ma’no va mazmunga egadir. Ular insonni o‘yga toldirib, tafakkur qilishga va o‘z dunyoqarashidan kelib, chiqib, fikr yuritib, xulosa qilishga chorlaydi. Ana shunday o‘z asarlari orqali insonlarni o‘yga solib qo‘ygan rassom katta yutuqqa erishgan deb hisoblayman. Shunday buyuk rassomlardan biri bu Javlon Umarbekov Yusupovich. Shunday buyuk inson bilan bir zamonda yashayotganimizdan faxrlansak arziydi aslida. Sababi, ulardak buyuk rassomlar O‘zbek san’atining rivojlanishi va butun olamga tanilishiga eng katta hissani qo‘shmoqdalar. Shunday ekan bu buyuklarni qancha tariflasak va e’zozlasak ham kam.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- 1.O‘zbekiston milliy ensiklopediyasi (2000-2005)
https://uz.m.wikipedia.org/wiki/O%CA%BBzbekiston_milliy_ensiklopediyasi
- 2.Jadid.uz Jadid” adabiy, ilmiy-ma’rifiy va ijtimoiy haftalik gazetasi Javlon Umarbekov [Katalog], T., 1996.
3. Ulug‘bek Mamatov. O‘zbekiston madaniyatida tarixiy janrdagi tasviriy san’at asarlari (XX asr ikkinchi yarmi – XXI asr boshlari) -T.: «Fan va texnologiyalar nashriyot-matbaa uyi », 2021. 184 b.

Internet manbaalar:

1. <https://arboblar.uz/uz/people/umarbekov-dzhavlon-yusupovich>